

Over alcohol drinkende KLM stewardessen en juridische rechtsmiddelen

U heeft het wellicht al voorbij zien komen in de (sociale) media: de ontslagzaken die in juni 2012 speelden tussen de KLM en twee stewardessen, die te kort vóór een vlucht alcohol hadden gedronken. De zaken werden na juni 2012 vervolgd en recent deed de rechter wederom uitspraak. We zetten alles even op een rij voor u.

Na de Big 5 een wijntje...

Zuid-Afrika is een prachtig land en ook voor KLM crew members een gewilde bestemming. Vier KLM stewardessen – een Senior Purser (SP), een Purser (P) en twee Cabin Attendants (CA1 en 2) – waren tijdens hun verblijf in Johannesburg een paar dagen op safari geweest. Niets aan de hand. Op de dag dat zij terugvliegen naar Nederland, komen zij weer terug in het hotel en schuiven aan voor de lunch. Daar gaat het mis: de SP, P en CA1 drinken alcohol.

Aan een andere tafel kwam vervolgens een andere collega zitten (CA3) die ook aan de alcohol ging (een wijntje). Zij wordt aangesproken door CA4: het is verboden om binnen 10 uur voor de aanvang van een vlucht alcohol te gebruiken. CA4 geeft aan het te zullen melden bij de gezagvoerder. CA3 zegt vervolgens tegen CA4 dat de SP ook heeft gedronken.

Vlak vóór vertrek is er in de hotellobby overleg tussen de gezagvoerder, de SP en de P, over het alcoholgebruik. Besloten wordt dat CA3 “non-working” naar huis zou vliegen, vanwege het alcohol gebruik binnen de 10-uurperiode. Tijdens het overleg komt ook ter sprake dat de SP, P en CA1 iets hebben gedronken, maar P geeft aan dat zij alle drie aan de safe side zaten en buiten de 10-uursperiode hadden gedronken. Tijdens een gesprek tussen de gezagvoerder en de SP zegt deze laatste dit ook.

Eén dag na terugkomst melden de SP, P en CA1 zich afzonderlijk bij hun Unit Manager en melden zij dat zij bij nader inzien toch tot de conclusie waren gekomen dat zij binnen de 10-uursperiode hadden gedronken. Wat volgt: vrijstelling van werk en nader onderzoek door KLM.

"Je hebt me verlinkt!"

Tijdens dat onderzoek komt een aantal zaken aan het licht. CA3 verklaart dat zij kort na de lunch vanaf haar kamer de SP had gebeld en tegen haar had gezegd dat zij (CA3) tegen CA4 had gezegd dat de SP ook had gedronken. De SP reageerde bozig: “je hebt me verlinkt”.

CA2 verklaarde dat de SP, P en CA1 beseften dat ze fout zaten en hadden gezegd dat zij niet over de 10-uursregel moesten praten. Verder had de SP tegen haar (CA2) gezegd dat zij op de een of andere manier ervoor moesten zorgen dat ze alle drie aan de safe side zaten.

En niet onbelangrijk was dat tijdens het onderzoek bleek dat de gezagvoerder tijdens de vlucht had geopperd om de rekeningen van het hotel op te vragen. Daarop zou terug te vinden moeten zijn hoe laat de consumpties waren besteld.

Op basis van de bevindingen van het onderzoek heeft KLM geen vertrouwen meer in de SP en de CA1. KLM vraagt de kantonrechter de arbeidsovereenkomsten te ontbinden. Het wordt niet duidelijk waarom er geen procedure is geweest tegen P. Wellicht hebben KLM en P de zaak geschikt.

Werd het de SP te heet onder de voeten?

In de zaak tegen de SP oordeelt de kantonrechter te Haarlem op 29 juni 2012 (LJN: BX0069) dat zij zich aan de 10-uursregel had moeten houden en dat KLM een groot belang heeft bij handhaving van haar veiligheidsregels en –beleid. Niet alleen richting haar passagiers maar ook gezien haar imago. Ook wordt verwezen naar de leidinggevende rol van de SP en de voorbeeldfunctie die zij heeft te vervullen. De kantonrechter refereert verder aan de bonnen van het restaurant die KLM heeft overgelegd: daaruit blijkt dat binnen de 10-uursperiode alcohol is besteld. De kantonrechter rekent de SP aan dat zij niet zelf melding heeft gemaakt bij de gezagvoerder van het alcoholgebruik en dat zij niet heeft gezegd dat zij niet zeker wist of zij aan de safe side zaten, in plaats van te stellen dat zij goed zaten. Daar komt bij dat de indruk is ontstaan dat de SP zich alleen maar bij haar Unit Manager had gemeld, omdat het haar kennelijk te heet onder de voeten werd: omdat de gezagvoerder opperde om de bonnen op te vragen, realiseerde zij zich kennelijk dat als KLM dat zou doen, zij door de mand zou vallen. De gevolgen voor de SP zijn zwaar: op 54 jarige leeftijd en na 32,5 dienstjaren wordt zij zonder vergoeding ontslagen.

Hield CA1 zich van de domme?

De CA1 krijgt er wel van langs van de kantonrechter te Haarlem (ook op 29 juni 2012, LJN: BX0064), maar haar arbeidsovereenkomst wordt niet ontbonden. Zij blijft in dienst. De kantonrechter vindt dat zij zich verwijtbaar heeft gedragen, maar in haar geval is iets bijzonders aan de hand: CA1 had gezien dat de SP en P vlak voor vertrek in overleg waren met de gezagvoerder in de hotellobby en dat vervolgens werd medegedeeld dat CA3 “non-working” naar huis zou gaan. Aangezien de SP en P dus wel “working” mee terug gingen, heeft CA1 daaruit de conclusie getrokken dat zij ook gewoon mocht werken. Alhoewel de kantonrechter niet uitsluit dat CA1 zich met opzet van de domme heeft gehouden, kan niet worden gezegd dat haar uitleg niet plausibel is. KLM zal ten

aanzien van CA1 dus met een andere maatregel moeten volstaan. De arbeidsovereenkomst blijft bestaan.

Kun je nog iets met die gebakken peren?

Voorals de SP zat hiermee natuurlijk in een heel lastig parket en met de gebakken peren. Niet alleen waren de gevolgen voor haar zeer ernstig, ook juridisch waren haar mogelijkheden zeer beperkt.

De ontbindingsprocedure is bedoeld om snel duidelijkheid te geven aan werkgever en werknemer over een ontslag. De gedachte is dat partijen hierover niet te lang in onzekerheid moeten zitten. Ook om die reden is er in principe geen hoger beroep mogelijk als de rechter in een ontbindingsprocedure heeft geoordeeld. Alleen in uitzonderlijke gevallen is hoger beroep mogelijk: bijvoorbeeld als zulke fundamentele rechtsbeginselen zijn geschonden dat niet kan worden gesproken van een eerlijke en onpartijdige behandeling van de zaak. Denk aan de situatie waarin geen hoor- en wederhoor is toegepast. Om die reden was hoger beroep geen voor de hand liggende optie voor de SP. De kans op succes zou uiterst klein, zo niet nihil, zijn geweest.

Maar wat dan wel? Hier werd het rechtsmiddel herroeping uit de kast getrokken. Het middel wordt wel gebruikt door ex-werkgevers, die achteraf vinden dat een medewerker heeft verzwegen dat hij ten tijde van een beëindiging van het dienstverband en bij toekenning van een ontslagvergoeding, wist dat hij (uitzicht op) een nieuwe baan had. Hij heeft daardoor verhinderd dat de rechter deze omstandigheid had kunnen meewegen in zijn beslissing. Dat kan aanleiding zijn om een uitspraak te herroepen.

Een succesvol beroep op herroeping moet aan zeer zware eisen voldoen: er moet sprake zijn van bedrog, valse stukken of achtergehouden stukken. Ondanks de hoge drempel waaraan toewijzing van een verzoek tot herroeping moet voldoen, ging de SP ervoor. Zij stelde dat KLM bedrog had gepleegd, zaken had verzwegen en stukken had achtergehouden die tot een andere beslissing zouden hebben geleid. Het ging bijvoorbeeld om verklaringen van de gezagvoerder en de "non-working" CA3.

De kantonrechter Haarlem (4 februari 2013, LJN: BZ0463) gaat er echter niet in mee: de verwijten van de SP aan het adres van KLM zijn ten onrechte gemaakt. Van bedrog of het achterhouden van stukken is geen sprake geweest. Het verzoek tot herroeping wordt afgewezen.

Regels zijn regels...

Zoals de Big 5 ook wel eens plegen te doen, heeft de SP gevochten. Gevochten voor haar baan, maar het heeft niet mogen baten. Dat is te begrijpen. Juist door haar jarenlange ervaring en voorbeeldfunctie had zij beter moeten weten. De uitspraken schijnen tot de nodige onrust hebben geleid onder KLM personeel, omdat er sprake zou zijn van een harde lijn, die zich niet verhoudt met de doorgaans familiale sfeer binnen het bedrijf. Echter, regels zijn regels en men mag niet uit het oog verliezen dat de veiligheid van passagiers (en natuurlijk ook van het KLM personeel zelf) cruciaal is. Het is dus begrijpelijk dat de 10-uursregel strikt gehandhaafd wordt. Hoe zuur de uitkomst ook is voor de SP.

Sashil Durve
Advocaat/partner Arbeidsrecht